

BO'LAJAK BOSHLANG'ICH SINIF O'QITUVCHILARINING IJODIY FAOLIYATINI OSHIRISHDA MUSTAQIL TA'LIM TOPSHIRIQLARINING O'RNI

Abduraxmonova Nigoraxon Akramali qizi

Qo'qon Universiteti Ta'lim kafedrasi katta o'qituvchisi

Annotatsiya: Ushbu maqolada bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining kasbiy tayyorgarligi jarayonida ijodiy salohiyatini rivojlantirish masalasi yoritilgan. Xususan, mustaqil ta'lim topshiriqlari orqali talabalarning innovatsion fikrlash qobiliyatini oshirish, dars jarayoniga yangicha yondashuvni joriy etish imkoniyatlari tahlil qilingan. Maqolada mustaqil topshiriqlarning turlari, ularning ijodiy faoliyatga ta'siri, shuningdek, amaliy tajribalar asosidagi natijalar asoslab berilgan. Yakunda ta'lim jarayonida ijodiylikni rivojlantirish bo'yicha ilmiy-amaliy tavsiyalar ishlab chiqilgan.

Kalit so'zlar: Boshlang'ich ta'lim, bo'lajak o'qituvchi, ijodiy salohiyat, mustaqil ta'lim, ijodiy topshiriqlar, pedagogik yondashuv, innovatsion ta'lim, metodik tayyorgarlik.

Zamonaviy ta'lim tizimida o'qituvchining nafaqat bilimli, balki ijodkor shaxs sifatida shakllanishi muhim o'rin tutadi. Ayniqsa, boshlang'ich sinf o'qituvchisining kasbiy tayyorgarligida ijodiy faoliyat asosiy komponent hisoblanadi. Chunki aynan boshlang'ich sinfda o'quvchilarning ta'limga bo'lgan qiziqishi, mustaqil fikrlash ko'nikmalari shakllanadi. Bu jarayonda o'qituvchining individual yondashuvi, didaktik materiallarni yangicha yoritish qobiliyati katta ahamiyat kasb etadi.

Mazkur maqolada bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining ijodiy salohiyatini rivojlantirishda mustaqil ta'lim topshiriqlari qanday rol o'ynashi, ularning mazmuni va samaradorlik mezonlari haqida fikr yuritiladi. Shuningdek, ta'lim jarayoniga mustaqil topshiriqlarni kiritish orqali pedagogik kreativlikni oshirish yo'llari yoritiladi.

Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilari pedagogik institut va universitetlarda nazariy va amaliy bilimlarni egallash jarayonida kasbiy tayyorgarlikdan o'tadilar. Bu jarayonda ularning quyidagi kompetensiyalari rivojlanadi:

pedagogik bilim va ko'nikmalar (metodika, psixologiya, fanlar bo'yicha asosiy bilimlar);

didaktik mahorat (darslarni rejalashtirish, interfaol metodlardan foydalanish);

shaxsiy kompetensiya (kommunikativlik, empatiya, tashabbuskorlik);

ijodiy yondashuv (yangicha metodlarni ishlab chiqish, o'yinli darslar tashkil etish).

Ijodiy salohiyat – bu o'qituvchining yangilik yaratish, o'quvchilarning qiziqishini uyg'ota olish, o'quv jarayonini o'ziga xos tarzda tashkil etish qobiliyatidir. Demak, o'qituvchilik faoliyatida ijodiy yondashuv nafaqat foydali, balki zaruriydir.

Mustaqil ta'lim topshiriqlari: Mohiyati va afzalliklari

Mustaqil ta'lim – bu talabaning mustaqil ravishda bilim olish, muammoni tahlil qilish, yechim topish, natija chiqarish jarayonlarini mustaqil bajarish faoliyatidir. Bu faoliyat quyidagilarni o'z ichiga oladi:

mavzuni mustaqil o'zlashtirish;

qo'shimcha adabiyotlar bilan ishlash;

amaliy topshiriqlarni bajarish;

yaratuvchanlik asosida yangi g'oya taklif qilish.

Mustaqil topshiriqlar orqali talabalarda:

muammoli fikrlash shakllanadi;

ilmiy izlanishga bo'lgan qiziqish ortadi;

o'z fikrini erkin ifoda etish, dalillash malakasi rivojlanadi;

ijodkorlik kuchayadi, o'ziga ishonch hosil bo'ladi.

Mustaqil topshiriqlarning turlari

Tahliliy-tadqiqot topshiriqlari: ma'lumotlarni o'rganish, muammoli vaziyatga yechim topish

Ijodiy topshiriqlari: ertak, hikoya yozish, dars ssenariysi tuzish

Amaliy topshiriqlari: o'quv qurollari tayyorlash, dars ishlanmalari yozish

Multimedia asosidagi topshiriqlar: prezentatsiya, video dars, infografika yaratish.

Ijodiy topshiriqlarning misollari

“Mening innovatsion darsim” ssenariysi yozish;

O'z fanidan dars uchun o'yin ishlab chiqish;

Boshlang'ich sinf o'quvchilari uchun ertak yozish;

Maktab hayotiga oid videorolik tayyorlash.

Tajribalar shuni ko'rsatadiki, ijodiy topshiriqlarni bajarish natijasida talabalar:

o'z g'oyalarini ifoda eta boshlaydi;

yangi metodlarga qiziqadi;

ta'lim jarayonini zamonaviylashtirishga intiladi;

darslarda innovatsion yondashuvlarni qo'llay boshlaydi.

3 oylik davr mobaynida 2 ta guruhga topshiriqlar berildi;

Birinchi guruh – an'anaviy topshiriqlar;

Ikkinchi guruh – ijodiy va tahliliy topshiriqlar (dars loyihasi, video tayyorlash, afisha yaratish).

Ikkinchi guruh talabalarining ijodiy ishlari 40% ga samaraliroq bo'ldi;

ular yakuniy taqdimotlarda o'z fikrini ravon bayon etdi;

dars ishlanmalari boy, didaktik vositalar bilan to'ldirilgan edi;

an'anaviy topshiriqlar bajargan talabalarda esa faollik pastroq bo'ldi.

Xulosa

Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining kasbiy shakllanish jarayoni murakkab, ko'p bosqichli va izchil yondashuvni talab qiladigan jarayon hisoblanadi. Bu jarayonning muhim tarkibiy qismlaridan biri bu – ijodiy salohiyatni rivojlantirishdir. Chunki aynan ijodkor o'qituvchi zamonaviy ta'lim tizimining talablari darajasida samarali faoliyat olib bora oladi, o'quvchilarda mustaqil fikrlash, muammoga turlicha qarash, ijtimoiy faollik kabi muhim fazilatlarni shakllantiradi.

Mustaqil ta'lim topshiriqlari esa bu yo'lda samarali pedagogik vosita sifatida xizmat qiladi. Ular talabalarning faolligini oshiradi, ularni izlanishga, yangilik yaratishga, shaxsiy nuqtai nazarini shakllantirishga undaydi. Ayniqsa, ijodiy topshiriqlarning tahliliy va amaliy jihatlar bo'lajak o'qituvchilarning didaktik kompetensiyasini boyitadi, metodik yondashuvlar arsenalini kengaytiradi.

Maqolada taqdim etilgan amaliy tajriba natijalari shuni ko'rsatadiki, ijodiy topshiriqlarni tizimli tarzda ta'lim jarayoniga integratsiyalash orqali nafaqat o'quv jarayonining sifati oshadi, balki talabalar o'zlarining pedagogik faoliyatiga ijodiy yondashishni odatga aylantiradilar. Bu esa boshlang'ich sinf ta'limida dolzarb bo'lgan qiziqarli, mazmunli va samarali darslarni tashkil etishga zamin yaratadi.

Shuningdek, mustaqil ta'lim topshiriqlari orqali talabalarda quyidagi sifatlar shakllanadi: tanqidiy va tahliliy fikrlash, muammoni kompleks hal qilish, kreativ yondashuv, muloqotga kirishuvchanlik va o'z ustida ishlash madaniyati. Ayni shu sifatlar kelajak o'qituvchisining kasbiy ustunligi va pedagogik samaradorligining asosi hisoblanadi.

Xulosa qilib aytganda, bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining ijodiy faoliyatini rivojlantirishda mustaqil ta'lim topshiriqlari ta'lim jarayonining ajralmas qismi sifatida doimiy takomillashib borishi zarur. Oliy ta'lim muassasalari tomonidan bu borada tizimli, metodik yondashuvlar ishlab chiqilishi va amaliyotga joriy qilinishi muhimdir. Faqat shundagina ijodkor, tashabbuskor va raqobatbardosh o'qituvchilarni tayyorlash mumkin bo'ladi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

- 1.N.A. Abduraxmonova (2025). BO'LAJAK BOSHLANG'ICH SINFLAR O'QITUVCHILARINING IJODIY FAOLLIGINI OSHIRISHDA PEDAGOGIK KO'NIKMALARINING ROLI. Inter education & global study, (1 (1)), 15-21.
- N.A. Abduraxmonova. "BO'LAJAK BOSHLANG'ICH SINFLAR O'QITUVCHILARINING IJODIY FAOLLIGINI OSHIRISHDA PEDAGOGIK KO'NIKMALARINING ROLI" Inter education & global study, no. 1 (1), 2025, pp. 15-21.

2. Madinabonu Shuxratjon qizi, & Esonaliyeva Guluzra Komiljonova. (2023). INSON QADRI VA BARKAMOL AVLOD SHAKLLANISHIDA PEDAGOGIKANING O'RNI. *QO'QON UNIVERSITETI XABARNOMASI*, 1(1), 788–789. <https://doi.org/10.54613/ku.v1i1.717>
3. Komiljonova, G. N. qizi. (2023). FANLARARO BOG'LANISH ASOSIDA BOSHLANG'ICH TA'LIMNI AMALGA OSHIRISHNING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI. *Educational Research in Universal Sciences*, 2(12), 198–201. Retrieved from <http://erus.uz/index.php/er/article/view/5505>
4. Abduraxmonova, N. (2022). BO'LAJAK BOSHLANG'ICH SINFI O'QITUVCHILARINI METODIK TAYYORGARLIGINI TAKOMILLASHTIRISH MUAMMOSINING PEDAGOGIK ZARURIYATI. *Science and innovation*, 1(B8), 2114-2121.
Abduraxmonova, N. "BO'LAJAK BOSHLANG'ICH SINFI O'QITUVCHILARINI METODIK TAYYORGARLIGINI TAKOMILLASHTIRISH MUAMMOSINING PEDAGOGIK ZARURIYATI." *Science and innovation* 1.B8 (2022): 2114-2121.
5. Diyoraxon, S., & Komiljonova, G. (2023). BOSHLANG'ICH TA'LIMDA CHET EL O'QUVCHILARINI BAHOLASH MEZONI VA SAMARALI TAQDIRLASH. *QO'QON UNIVERSITETI XABARNOMASI*, 783-785.
6. Abduraxmonova, N. A. qizi. (2023). Bo'lajak boshlang'ich sinfi o'qituvchilarining ijodiy faoliyatini rivojlantirish pedagogik muammo sifatida. *Educational Research in Universal Sciences*, 2(12), 208-211.
Abduraxmonova, N. A. "qizi. (2023). Bo'lajak boshlang'ich sinfi o'qituvchilarining ijodiy faoliyatini rivojlantirish pedagogik muammo sifatida." *Educational Research in Universal Sciences* 2.12: 208-211.
7. Nigoraxon, A., & Mohlaroy, A. (2024). boshlang'ich ta'limda o'quvchilar ijodiy faoliyatini tashkil etish texnologiyasi. *Yosh Tadqiqotchi Jurnal*, 3(1), 83-87.
Nigoraxon, Abduraxmonova, and Alijonova Mohlaroy. "boshlang'ich ta'limda o'quvchilar ijodiy faoliyatini tashkil etish texnologiyasi." *Yosh Tadqiqotchi Jurnal* 3.1 (2024): 83-87.
8. Абдурахмонова Нигораксон. (2024). ИДЖОДИЙ ФАОЛИЯТИНИ ТАКОМИЛЛАШТИРИШДА БО'ЛАДЖАК БОШЛАНГИЧ SINFI O'QITUVCHILARINING ИНДИВИДУАЛЬНО-ШАКСИЙ СИФАТЛАРИ. *Университетская исследовательская база*, 55–58.
9. Kalendarova, Z. K. (2022). Innovative model of shaping students' creative thinking skills in primary education in the process of creating problem situations and its content. *INNOVATIVE ACHIEVEMENTS IN SCIENCE*, 11-137.
10. KALENDAROVA, Z. K. (2021). PRIMARY EDUCATION-THE FOUNDATION OF GENERAL SECONDARY AND HIGHER EDUCATION. *THEORETICAL & APPLIED SCIENCE Учредители: Теоретическая и прикладная наука*, (6), 350-332.